



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 281/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Bajúžikom, Námestie slobody 2, Humenné, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 95/2015 a jeho uznesením zo 17. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 95/2015 a jeho uznesením zo 17. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“)

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 57/2012 z 19. februára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný vinným zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, za čo mu bol za zbiehajúcu trestnú činnosť uložený nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 To 58/2014 z 12. júna 2014 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) odvolanie sťažovateľa podľa § 319 Trestného poriadku zamietol. Následne podané dovolanie sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti namieta v prvom rade, že krajský súd sa vo svojom uznesení podľa jeho názoru nevyjadril k forme výkonu jeho trestu, k uloženiu ochranného protialkoholického liečenia ani k výroku týkajúceho sa náhrady škody, v dôsledku čoho *„rozhodnutie prvostupňového súdu nikdy nenadobudlo právoplatnosť“*. Poukazuje pritom na povinnosť vyplývajúcu z § 317 ods. 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorej má odvolací súd v prípade odvolania podaného proti výroku o vine preskúmať aj zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste a ďalších výrokov, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Uvádza tiež, že zmena v obsadení senátu okresného súdu mu v priebehu konania nebola daná na vedomie a vo vzťahu k novému zloženiu senátu ani nebolo vykonané poučenie podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku, t. j. či súhlasia s pokračovaním dokazovania vzhľadom na zmenu zloženia senátu alebo či je potrebné nové dokazovanie zopakovať. V tejto súvislosti sťažovateľ vyjadril názor, že *„obhajca nekoná vo vlastnom mene, nemá preto oprávnenie bez vedomia obvineného a proti jeho vôli meniť rozsah*

písomného súhlasu obvineného“; a vzhľadom na to nový člen senátu okresného súdu „nebol schopný objektívne hlasovať a rozhodnúť o mojej vine, či nevine, keďže nemohol vedieť, aké dôkazy boli vykonané v predchádzajúcich HP... a takto vynesený rozsudok je treba považovať za nezákonný a nespravodlivý“.

Sťažovateľ poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu (rozsudok sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006) obdobne namieta nezákonnosť okresným súdom vykonávaných dôkazov tvrdiac, že mu neboli doručované žiadne uznesenia o pribratí znalca, a tak mu nebolo umožnené ani podávať proti týmto uzneseniam sťažnosť, z čoho vyvodzuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Namieta aj neprípustnosť zásahu okresného súdu do základných princípov vykonávaného dokazovania čítaním výpovede svedka z prípravného konania inak ako na návrh niektorej z procesných strán, čo z ústavného hľadiska možno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ tiež namieta aj porušenie zásady rovnosti zbraní a práva na spravodlivé súdne konanie poukazujúc na procesný postup najvyššieho súdu, ktorý vyjadrenie okresného prokurátora k podanému dovolaniu pred svojím rozhodnutím o dovolaní sťažovateľovi ani jeho právnomu zástupcovi nedoručil na vyjadrenie.

Výšku žiadaného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje zásahom do ním označených práv najvyšším súdom, ktorý *„by nemal prehliadať tieto porušenia nižších všeobecných súdov, ale práve naopak mal by tieto nezákonnosti nižším súdom vytýkať zrušením ich rozsudkov a tým ich donútiť skvalitniť ich prácu a dodržiavať všetky práva a zákony, ku ktorým sa Slovenska republika zaviazala. A preto som toho názoru, že žiadané finančné zadosťučinenie bude pre sudcov NS SR motiváciou, aby v budúcnosti zodpovednejšie pristupovali k svojej práci a uvedomili si, že rozhodujú o osudoch ľudí a nie o neživých predmetoch.“*

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný v predmetnej veci vydal rozhodnutie, ktorým vysloví, že základné právo *„upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru, čl. 36 ods. 1, 2 Listiny postupom Najvyššieho súdu SR v konaní*

vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 95/2015 a jeho uznesením zo dňa 17.12.2015 porušené bolo“, uznesenie najvyššieho súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie a sťažovateľovi prizná ako náhradu trov konania v sume 303,16 € a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy ustanoví podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a obdobne aj čl. 36 ods. 1 listiny) sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa listiny.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne... o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a jemu porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru je potrebné vzhľadom na ich obdobný charakter posudzovať spoločne a niet medzi nimi zásadných odlišností.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, ako v ktorej je jej odporca (Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom

ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (podľa citovaného rozsudku Komanický, § 46, pozri tiež I. ÚS 416/2010).

Pokiaľ ide o porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, judikatúra ESLP potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje (napríklad rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983, rozsudok vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rozsudok ESLP Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 30. 10. 1991, č. 13163/87, § 122). Ústavný súd poznamenáva, že čl. 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoláva základných práv a slobôd uvedených v dohovore, a tento účinný prostriedok nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľov (podobne III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013, III. ÚS 135/2014, III. ÚS 167/2015).

Z už opísaných hľadísk pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu sťažovateľom namietaného porušenia označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ku ktorému malo vo svojej podstate dôjsť tým, že procesné pochybenia súdov nižších stupňov najvyšší súd neodstránil, resp. ich rozhodnutia nezrušil ako nezákonné.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení po uvedení obsahu rozsudku okresného súdu, odvolania sťažovateľa proti nemu, ako aj následného dovolania podaného sťažovateľom a vyjadrenia okresného prokurátora k dovolaniu v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia uviedol, že *„dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou známkou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.*

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovanú argumentáciu má zaistiť práve povinné zastúpenie obvineného obhajcom - advokátom.

Zároveň je potrebné poukázať na ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por., v zmysle ktorého dôvody podľa odseku 1 (§ 371 Tr. por.) písm. a/ až písm. g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

V predmetnej veci ako bolo už vyššie konštatované, obvinený v dôvodoch odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že vykonaným dokazovaním nebola jeho vina preukázaná. Žiadne porušenie práva na obhajobu nenamietal, rovnako v jeho odvolaní nie je žiadna zmienka o nezákonnosti vykonaných dôkazov. Na tieto skutočnosti nepoukazoval ani na súde prvého stupňa. Nie je pravdivé tvrdenie obvineného, že o zmene v zložení senátu nevedel. O tejto zmene sa najneskôr dozvedel pri doručení rovnopisu rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý prevzal 21. marca 2014. Napriek tomu v odvolaní nemal voči zloženiu senátu žiadne výhrady. Dovolaciemu súdu tak v akceptovaní obvineným uplatnených dovolacích dôvodov bráni vyššie citované ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.

Napriek tomu považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že námietky obvineného, ktorými argumentoval v rámci dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ Tr. por. nie sú opodstatnené. Podľa zistenia dovolacieho súdu v predmetnej trestnej veci nedošlo zo strany orgánov činných v trestnom konaní ani zo strany súdov k žiadnemu porušeniu práva na obhajobu. Rovnako dôkazy, či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdmi, boli vykonané v súlade s Trestným poriadkom.

Čo sa týka námietky obvineného, že rozsudok súdu prvého stupňa nenadobudol právoplatnosť, nakoľko odvolací súd nerozhodol o všetkých odvolaním napadnutých výrokoch, k tomu dovolací súd uvádza, že zo strany obvineného ide o nesprávny výklad procesných ustanovení.

Z ustanovenia § 183 ods. 1 písm. b/, tretieho bodu Tr. por. vyplýva, že rozsudok nadobúda právoplatnosť až vtedy, keď bolo odvolanie proti nemu zamietnuté. V konkrétnom

prípade rozhodoval odvolací súd na základe odvolania obvineného podaného proti všetkým výrokom rozsudku súdu prvého stupňa. Odvolací súd postupoval podľa § 317 Tr. por. A preskúmal všetky výroky napadnutého rozsudku. Nakoľko nezistil žiadne pochybenia, odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol. V takomto prípade žiadny ďalší výrok neprichádza do úvahy, čo je v súlade aj s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky.

V dovolacom konaní platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V prípade, že tomu tak nie je a podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 382 písm. e) Tr. por. Dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanom prípade, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného [REDAKOVANÉ] odmietol.“

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia konštatuje, že najvyšší súd opierajúc sa o konkrétne zákonné ustanovenie Trestného poriadku (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku) primerane vysvetlil dôvody, pre ktoré nebol povinný zaoberať sa námietkami vznesenými sťažovateľom proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu, resp. orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania. Možno pritom súhlasiť so závermi najvyššieho súdu, ktoré zodpovedajú jeho ustálenej judikatúre, že prednesenie námietok sťažovateľa o porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom, o vydaní rozsudku okresného súdu na základe dôkazov nevykonaných zákonným spôsobom a o nezákonnom zložení senátu súdu prvého stupňa až v dovolacom konaní (bez ich uplatnenia v odvolacom konaní) z hľadiska platnej procesnoprávnej úpravy nezakladajú

povinnosť dovolacieho súdu sa týmito námietkami zaoberať a vyvodzovať z nich závery vedúce k zrušeniu rozhodnutí súdov nižších stupňov.

V tejto súvislosti sa žiada pripomenúť, že ani ústavný súd nie je alternatívnou, resp. mimoriadnou opravnou inštitúciou, ktorá môže nahrádzať úlohu všeobecných súdov, v danom prípade krajského súdu, ktorý bol rozsudok okresného súdu oprávnený preskúmať aj z hľadiska týchto námietok sťažovateľa, pokiaľ by boli prednesené v odvolacom štádiu súdneho procesu. Rovnako možno uviesť, že podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanovuje zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa je možné základného práva zaručeného čl. 46 ústavy domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (napr. IV. ÚS 142/07, IV. ÚS 165/07), preto postup najvyššieho súdu, pri ktorom sa uvedenými námietkami sťažovateľa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 4 Trestného poriadku nezaoberal, nemožno hodnotiť ako porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie zásady rovnosti zbraní tým, že sa nemal možnosť vyjadriť k stanovisku okresného prokurátora k ním podanému dovolaniu, ústavný súd sa oboznámil s obsahom uvedeného stanoviska okresného prokurátora (na ten účel si zapožičal spis okresného súdu vedený vo veci) zistiť, že toto stanovisko zotrváva na záveroch o vecnej správnosti rozsudku krajského súdu, ktoré podľa neho vyplynulo z vykonaného dokazovania. V označenom stanovisku pritom okresný prokurátor stroho deklaruje procesnú správnosť dokazovania vykonaného v danom prípade i aktívnu účasť obhajcu sťažovateľa. Ústavný súd posudzujúc sťažovateľom namietanú procesnú vadu z hľadiska ustálených právnych názorov vyplývajúcich z jeho vlastnej judikatúry uznáva, že tento postup najvyššieho súdu bol spôsobilý zasiahnuť do obsahu sťažovateľom označeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Prihliadajúc však zároveň na dôvody odmietnutia dovolania vyplývajúce z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj na obsah stanoviska okresného prokurátora, ktorým neboli v rámci dovolacieho konania prednesené také zásadné argumenty, ktoré by najvyšší súd pri svojom rozhodnutí v konečnom dôsledku musel zohľadniť, ústavný súd nepovažuje procesný nedostatok

spočívajúci v nedoručení vyjadrenia okresného prokurátora dovolateľovi svojou intenzitou za dostatočný dôvod na vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z opísaného dôvodu na porušenie týchto práv by preto bolo len akademickým rozhodnutím ústavného súdu, keďže dôvody jeho prijatia najvyšším súdom zjavne nesúviseli s obsahom stanoviska okresného prokurátora, a teda ani replika sťažovateľa na argumenty uvedené v tomto stanovisku by závery najvyššieho súdu v danej veci nemohla relevantne ovplyvniť.

Ústavný súd pripomína, že jeho ingerencia do výkonu právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. Ústavný súd v tejto súvislosti taktiež dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv (obdobne IV. ÚS 35/02, II. ÚS 103/09, II. ÚS 395/09, I. ÚS 595/2012).

Opísaný výklad právnych noriem realizovaný najvyšším súdom nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo jeho nezlučiteľnosti s právami zaručenými ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, je dostatočne odôvodnený a vychádza z najvyšším súdom ústavne zlučiteľne aplikovaného ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ktorý vecne neumožňuje dovolací prieskum rozsudku krajského súdu na základe sťažovateľom uvádzaných dôvodov, pokiaľ tieto neboli namietané v odvolacom konaní, ak mu boli už v pôvodnom konaní známe. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako v tejto veci prijal najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natolko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd neporušil základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a rovnako ani právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľom uvádzané okolnosti veci vylučujú aj akúkoľvek možnosť porušenia čl. 36 ods. 2 listiny, keďže jeho prípad sa žiadnym spôsobom netýka súdneho prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy, ale samotného trestného konania vedeného všeobecným súdom. Pre uvedenú spätosť práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru s právom na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nemôže podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorý ústavne konformným spôsobom odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu, predstavovať porušenie ani tohto práva v takom zmysle, ako to sťažovateľ namieta.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené bolo už bez právneho významu bližšie sa zaoberať ostatnými návrhmi sťažovateľa formulovanými v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2016